

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně
Patricie Adamičkové a soudkyň Mgr. Andrey Grycové a Mgr. Dity Staňkové ve věci

Mgr.

žalobkyně: **DxxxR s.r.o., IČO xxx**
sídlem xxx
zastoupená advokátkou JUDr. Michaelou Kubsovou
sídlem Spálená 511/8, 360 07 Karlovy Vary

proti
žalovanému: **Povodí Vltavy, státní podnik, IČO 70889953**
sídlem Holečkova 3178/8, 150 00 Praha 5 - Smíchov
zastoupený advokátem JUDr. Jiřím Brožem, LL.M.
sídlem Vinohradská 2828/151, 130 00 Praha 3

o zaplacení 486 601,81 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního
soudu pro Prahu 5 ze dne 2. února 2024, č. j. 28 C 362/2022-314,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalobkyně **je povinna** zaplatit žalovanému náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši
12 777,60 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Jiřího Brože,
LL.M., advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje J.H.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 2. 2. 2024 soud prvního stupně zamítl žalobu na uložení povinnosti žalovanému zaplatit žalobkyni částku ve výši 236 601,81 Kč se smluvním úrokem z prodlení ve výši 0,05 % denně z částky 236 601,81 Kč od 11. 8. 2022 do zaplacení a náklady spojené s uplatněním pohledávky ve výši 1 200 Kč a dále částku ve výši 250 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z částky 250 000 Kč od 14. 9. 2022 do zaplacení (výrok I) a uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení k rukám právního zástupce žalovaného částku ve výši 209 934,6 Kč, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok II).
2. Soud prvního stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala proti žalované zaplacení částky 486 601,81 Kč s příslušenstvím z titulu nároků vyplývajících ze smlouvy o dílo uzavřené mezi účastníky dne 1. 6. 2020 a jejích dodatků. Předmětem smlouvy o dílo byla stavba – úprava koryta Jenečského potoka za dohodnutou cenu ve výši 4 593 598,55 Kč bez DPH. Žalobkyně dokončila dílo a vyzvala žalovaného k převzetí dokončeného díla dne 1. 7. 2022. Přejímka díla se konala dne 11. 7. 2022, žalovaný dílo označil za dokončené dne 4. 7. 2022. Dílo však bylo podle žalobkyně dokončeno už ke dni 30. 6. 2022. Žalovaná částka se skládá z nároku na zaplacení doplatku ceny díla ve výši 236 601,81 Kč, kterou jí žalovaný neuhradil, protože na ni započítal smluvní pokutu za nesplnění termínu dokončení stavebních prací, a dále z nároku na zaplacení částky 250 000 Kč jako přiměřeného navýšení ceny díla z důvodu podstatné změny okolností, která nastala v důsledku konfliktu na Ukrajině a s tím spojenému skokovému nárůstu cen energií a materiálu.
3. Žalovaný žádný z žalobkyní uplatněných nároků neuznal. Dílo nebylo splněno ani v prodloužených termínech a žalovaný proto oprávněně provedl zápočet na smluvní pokutu. Žalobkyně pak neprokázala podstatnou změnu poměrů, která by měla za následek zvlášť hrubý nepoměr v právech a povinnostech smluvních stran, navíc tento nárok uplatnila opožděně.
4. Soud prvního stupně provedl dokazování listinami, výsledkem jednatele žalobkyně jako účastníka řízení a výsledkem svědků T.G., Ing. J.B., Ing. P.M. a M.H. a vzal jimi za prokázané, že žalovaný jako objednatel a žalobkyně jako zhotovitel uzavřeli dne 1. 6. 2020 na základě výsledku zadávacího řízení podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, smlouvu o dílo č. 850/2020 na veřejnou zakázku s názvem „Xxx, xxx (dále jen „smlouva o dílo“). Předmětem smlouvy byla stavba – Xxx, xxx, spočívající v napřímení části koryta, obnově dlažeb a břehových zídek, rozdělovacího objektu a náhrada nekapacitního propustku za silniční mostek, podle projektové dokumentace a nabídky zhotovitele. Podle čl. II. smlouvy o dílo se zhotovitel zavázal provést dílo v následujících termínech – a) zahájení prací – bez zbytečného odkladu po předání staveniště, b) dokončení stavebních prací - nejpozději do jednoho měsíce před termínem předání a převzetí dokončeného díla, c) předání a převzetí dokončeného díla nejpozději 210 kalendářních dní (počínaje následujícím kalendářním dnem po předání staveniště) s tím, že prodloužení předání a převzetí dokončeného díla může být přiměřeně prodlouženo v případě změny rozsahu díla, veškeré termíny mohou být prodlouženy v důsledku mimořádných nepředvídatelných a nepřekonatelných překážek vzniklých nezávisle na vůli stran. Cena díla byla podle čl. III smlouvy o dílo dohodnuta ve výši 8 278 327,17 Kč bez DPH (správně 4 593 598,65 Kč bez DPH – pozn. odvolacího soudu). Podle čl. V smlouvy se objednatel zavázal předat zhotoviteli staveniště nejpozději do 15. 4. 2020, nedohodnou-li se strany jinak. Podle čl. IX. odst. 1 smlouvy o dílo je zhotovitel v případě porušení povinnosti stanovené v této smlouvě uhradit smluvní pokuty a to a) při nesplnění termínu předání a převzetí díla dle čl. II. odst. 1 písm. c) ve výši 0,1% ceny díla za každý započatý kalendářní den prodlení a při nesplnění termínu dokončení stavebních prací dle čl. II. odst. 1 písm. b) ve výši 0,1% ceny díla za každý započatý kalendářní den prodlení, až do dne podpisu protokolu. Smlouva o dílo byla zveřejněna v registru smluv dne 2. 6. 2020, účinnosti nabyla dne 10. 5. 2021. Dne 17. 5. 2021 se uskutečnilo jednání mezi zhotovitelem a objednatelům ohledně realizace po nabytí účinnosti

smlouvy. Žalovaný požadoval realizaci úpravy koryta v souvislé etapě společně s rekonstrukcí SO 02, žalobkyně předpokládala zahájení prací nejdříve na podzim 2021 a dokončení nejdříve na jaře 2022 se zimní přestávkou, souvislou realizaci až od jara 2022. Staveniště bylo předáno žalobkyni dne 27. 10. 2021, stavební práce započaly 15. 11. 2021 a pokračovaly do 10. 12. 2021. Poté práce začaly dne 1. 3. 2022 a pokračovaly až do dne 29. 6. 2022, kdy proběhla kontrola stavby a byly zjištěny nedostatky, na které bylo upozorňováno v zápisech stavebního deníku dne 16. 6. 2022 a dne 21. 6. 2022. Podle smlouvy o dílo mělo dojít k ukončení prací dne 25. 4. 2022 a k předání díla nejpozději do 25. 5. 2022. Dodatkem č. 1 ke smlouvě o dílo ze dne 29. 4. 2022 (dále jen „Dodatek č. 1“) byla smluvními stranami sjednána změna čl. II. odst. 1 písm. c) tak, že předání a převzetí dokončeného díla bude v důsledku realizace dodatečných prací nezbytných pro dokončení díla nejpozději do 25. 6. 2022. Dodatkem č. 2 ke smlouvě o dílo ze dne 13. 6. 2022 (dále jen „Dodatek č. 2“) došlo k změně čl. III smlouvy o dílo ve smyslu úpravy celkové ceny díla, zohledňující dodatečné práce a méněpráce, podle aktualizovaného soupisu prací, a celková cena díla podle smlouvy o dílo byla dohodnuta na částku 4 828 608,42 Kč bez DPH. Technická přejímka díla se uskutečnila dne 11. 7. 2022, bylo ale konstatováno, že práce byly dokončeny dne 4. 7. 2022 a termín předání a převzetí byl z důvodů na straně objednatele posunut na 11. 7. 2022. V průběhu prací byly zjištěny a řešeny problémy – elektrický sloup, který nebyl v projektové dokumentaci, stavba domu č. 561, která zasahovala do opěrné zdi, olše v korytu potoka, toto bylo zjištěno po vytyčení, dříve to nemohl zjistit ani projektant, ani investor, ani zhotovitel, byly odsouhlaseny změnové listy č. 1, 2, 3. Žalobkyně fakturovala žalovanému provedení stavebních prací podle smlouvy o dílo konečnou fakturou č. 2022142 ze dne 11. 7. 2022, splatnou dne 10. 8. 2022, částkou ve výši 726 003,96 Kč, podle krycího listu za období 1. 7.-4. 7. 2022. Žalovaný vystavil na smluvní pokutu dne 23. 8. 2022 fakturu č. FV922-O89-00023 na částku 236 601,81 Kč, splatnou dne 6. 9. 2022, téhož dne na vystavenou fakturu započel nárok z faktury č. 2022142 vystavené žalobkyní, které spolu s výpočtem smluvní pokuty a zápočtem zaslal žalobkyni. Dne 22. 6. 2022 zaslala žalobkyně žalovanému žádost o obnovení jednání o smlouvě o dílo a požadavek na navýšení ceny díla a uzavření dodatku ke smlouvě, v němž odkazuje na předcházející dopis ze dne 12. 4. 2022, jímž zhotovitel požádal o obnovení jednání o smlouvě o dílo a oznámil tzv. vyšší moc bránící řádnému provedení díla, s odkazem na ust. § 1765 o. z. a § 2620 o. z.

5. Soud prvního stupně posoudil věc podle § 1725, § 1765 a § 2586 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“). Nejprve se zabýval důvodností nároku na zaplacení částky ve výši 236 601,81 Kč, tedy tím, zda nastaly podmínky vzniku nároku na smluvní pokutu podle uzavřené smlouvy o dílo. Soud prvního stupně vzal za prokázané, že žalobkyně započala se stavebními pracemi po převzetí staveniště dne 27. 10. 2021. Od tohoto okamžiku započala běžet podle čl. II. smlouvy o dílo dohodnutá lhůta pro realizaci díla, přičemž pro vyloučení pochybností byly sjednané podmínky ještě výslovně uvedeny v protokole o předání staveniště, a to včetně uvedení konkrétní data pro jednotlivé kroky, tj. převzetí staveniště dne 27. 10. 2021, ukončení prací dne 25. 4. 2022 a předání díla dne 25. 5. 2022. Dodatkem č. 1 došlo k dohodě smluvních stran o změně smlouvy v bodě II. písm. c) smlouvy o dílo, z důvodu realizace dodatečných prací nezbytných pro dokončení díla, které budou řešeny samostatným dodatkem, a dále nemožnosti realizace z důvodu probíhající rekonstrukce rybníka Ke Skále, a termín předání a převzetí dokončeného díla byl posunut na 25. 6. 2022. Soud prvního stupně vzal dále za prokázané, že žalobkyně fakticky započala se stavebními pracemi dne 15. 11. 2021 a pokračovala až do 10. 12. 2021, kdy práce na zimní období přerušila. Dne 1. 3. 2022 byla podle stavebního deníku zahájena další etapa prací, které pokračovaly až do 29. 6. 2022, kdy proběhla kontrola stavby. K předání dokončeného díla došlo dne 11. 7. 2022, bylo ale výslovně konstatováno, že fakticky došlo k úplnému dokončení díla dne 4. 7. 2022. K datu 4. 7. 2022 tedy došlo k předání a převzetí zcela dokončeného díla podle smlouvy. Žalobkyně toto datum akceptovala, a sama ho uvedla i do krycího listu pro konečnou fakturu. Soud prvního stupně nepřisvědčil žalobkyně, že žalovaný jí předal staveniště ve zjevně klimaticky nevhodné době, což vedlo k přerušení prací, ani že průběh

prací ovlivnily skutečnosti, které žalobkyně nemohla zjistit, neboť neodpovídaly projektové dokumentaci a žalovaný jí neposkytoval odpovídající součinnost. Soud prvního stupně shledal, že žalobkyně převzala staveniště bez jakýchkoli výhrad, přičemž již v květnu 2021 žalobkyně uvedla, že stavební práce zahájí na podzim a dokončí na jaře následujícího roku. Soud prvního stupně rovněž nepřisvědčil námitkám žalobkyně ohledně nejasnosti, resp. směřování termínů dokončení stavebních prací a předání a převzetí díla, neboť z uzavřené smlouvy o dílo, ale i z obsahu předávacího protokolu, je jednoznačně patrné, že se jedná o rozdílné pojmy, pro které byly také sjednány rozdílné termíny, zcela konkrétně uvedené také v protokolu o předání staveniště. Připomněl, že žalobkyně je profesionálem ve stavebním oboru, působícím v tomto segmentu řadu let, a že na skutečnost, že dokončení stavebních prací předchází termínu předání a převzetí díla, byla žalobkyně upozorněna i v průběhu stavby, naposledy e-mailem ze dne 1. 2. 2022, tedy ještě před uzavřením Dodatku č. 1. Žalobkyně pak na základě vlastního rozhodnutí započala stavební práce podle stavebního deníku až po 18 dnech od předání staveniště, čímž nejen porušila smluvní povinnost započít se stavebními pracemi bez zbytečného odkladu, ale navíc práce zahájila až v polovině listopadu 2021, a sama se připravila o možnost realizace za výhodnějších klimatických podmínek. Soud prvního stupně uvedl, že toto prodlení představovalo plných 10 % z celkové doby realizace stavebních prací. Ve vztahu k odchylkám od stavební dokumentace, které podle žalobkyně rovněž měly za následek prodloužení doby realizace (tj. sloup el. vedení, roh domu a existence olše v korytu potoka), soud prvního stupně poukázal na to, že tyto okolnosti byly zjištěny na místě již v prosinci 2021, jak vyplynulo ze stavebního deníku, a mohlo být na ně odpovídajícím způsobem reagováno v době, kdy práce z důvodu klimatických podmínek nemohly pokračovat. Nadto všechny tyto okolnosti byly zohledněny v uzavřeném Dodatku č. 1. Pokud jde o povinnost předání sousedících pozemků jejich majitelům a zajištění jejich souhlasů, soud prvního stupně konstatoval s ohledem na výpověď svědka H., že se jednalo o povinnost zhotovitele. Smluvní pokuta za prodlení s dokončením a předáním díla byla žalovaným účtována oprávněně, a jelikož došlo k započtení této smluvní pokuty na nárok žalobkyně na doplatek ceny díla, shledal, že žaloba v této části není důvodná.

6. Soud prvního stupně neshledal důvodným ani nárok žalobkyně na zaplacení částky ve výši 250 000 Kč, který žalobkyně požadovala z důvodu, že v průběhu realizace stavby došlo v souvislosti s konfliktem na Ukrajině k dramatickému nárůstu cen, který se začal projevoval v průběhu března 2022 a později, a to zejména v oblasti stavebního materiálu a PHM. Soud prvního stupně uvedl, že ust. § 2620 o. z., na které poukazovala žalobkyně, je specializovaným ustanovením k ust. § 1765 o. z., a tato právní úprava se obecně týká situace, kdy dojde mezi objednatelem a zhotovitelem k uzavření smlouvy o dílo obsahující pevně stanovenou cenu díla, přičemž v průběhu realizace dojde k mimořádné nepředvídatelné okolnosti, která dokončení díla podstatně ztíží. Za takové situace zhotovitel může požadovat navýšení ceny. Při posouzení takového nároku je vždy nutné individuálně posoudit okolnosti dané smlouvy, obecně lze ale konstatovat, že se jedná o obdobnou situaci jako vyšší moc. V oblasti stavebnictví jsou takovými okolnostmi obecně okolnosti, které žádá ze smluvních stran nemohla kontrolovat, které žádá ze smluvních stran nemohla vyloučit preventivními opatřeními, které nebylo možné rozumně předpokládat a které se nedají přičítat žádné ze smluvních stran. Obdobným způsobem je na tuto okolnost pamatováno i v případě zakázek uzavíraných v režimu zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „zákon o zadávání veřejných zakázek“), který stranám umožňuje změnit závazek ze smlouvy na veřejnou zakázku mimo jiné tehdy, jestliže potřeba této změny vznikla v důsledku okolností, které zadavatel jednající s náležitou péčí nemohl předvídat (§ 222 odst. 6 zákon o zadávání veřejných zakázek). Soud prvního stupně vzal za prokázané, že žalobkyně se obrátila na žalovaného dopisem dne 12. 4. 2022 se žádostí o obnovení jednání o smlouvě a do doby uzavření dohody navrhla pozastavení prací, popř. o prodloužení termínu plnění na dobu nutnou k uzavření dohody. Žalobkyně zároveň uvedla, že oproti cenám, které jako zhotovitel kalkulovala při vypracování nabídky do veřejné soutěže, došlo podle její kalkulace k navýšení ceny o více než 22 % původní

ceny díla. Soud prvního stupně však shledal, že podle stavebního deníku stavební práce v této době pokračovaly bez jakéhokoli omezení. Dne 29. 4. 2022 pak došlo k uzavření Dodatku č. 1. Dále vzal za prokázané, že další žádost o obnovení jednání o smlouvě a navýšení ceny díla žalobkyně zaslala žalovanému až dne 22. 6. 2022. Soud prvního stupně vzal v úvahu dohodnutou dobu realizace stavby, která nebyla nijak časově náročná, když podle smlouvy o dílo měla trvat pouze 180 dnů. Žalobkyně si mohla napláňovat i aktualizovat jak časový harmonogram, tak potřebu zajištění materiálu, a to i s určitým předstihem. Dále vzal v úvahu, že žalobkyně na základě vlastního rozhodnutí jednak započala se stavebními pracemi se zpožděním, a poté ještě přistoupila k přerušení prací po dobu zimní přestávky, což v obou případech mělo za následek realizaci stavebních prací v době, kdy již došlo k nárůstu vstupních cen materiálu i dalších nákladových položek. Soud prvního stupně poukázal také na to, že žalobkyně, s cílem obstát ve výběrovém řízení, učinila nabídku výrazně pod předpokládanou hodnotou zakázky, čímž se podstatným způsobem zvýšilo riziko ohrožení ziskovosti projektu v případě jakékoli, nikoli jen nepředvídatelné události. Výše uvedené okolnosti žalovaný jako zadavatel nemohl nijak ovlivnit. Podle soudu prvního stupně není rovněž bez významu, že žalobkyně je profesionálem ve stavebním oboru, působícím v tomto segmentu řadu let, která s podmínkami i omezeními vyplývajícími z veřejné zakázky při podání své nabídky souhlasila. Ačkoli soud prvního stupně částečně přisvědčil žalobkyni v tom, že byla splněna podmínka dodatečnosti vzniku zkoumaných okolností, a do jisté míry i podmínka nepředvídatelnosti, nejednalo se o okolnosti podstatné, když požadované navýšení nepředstavuje ani 5 % z ceny díla, rovněž nebyla splněna ani podmínka nepřekonatelnosti změny okolností, která mohla být překlenuta podnikatelským rozhodnutím žalobkyně zahrnutím případných rizik do nabídky v rámci veřejné zakázky.

7. Soud prvního stupně z uvedených důvodů zamítl žalobu jako nedůvodnou a procesně zcela úspěšnému žalovanému přiznal podle § 142 odst. 1 o. s. ř. náhradu nákladů řízení, které účelně vynaložil na právní zastoupení.
8. Proti rozsudku podala včasné a přípustné odvolání žalobkyně. Vytýkala soudu prvního stupně, že neúplně zjistil skutkový stav věci a neprovedl veškeré navržené důkazy k prokázání rozhodných skutečností, dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním, jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení a zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dále soudu prvního stupně vytýkala, že nerefletoval zásady, na nichž je občanský zákoník postaven, konkrétně ust. § 2 odst. 3, § 7, § 6 odst. 1 a § 8 o. z. Pokud jde o nárok na doplatek ceny za dílo, podle žalobkyně soud prvního stupně nesprávně interpretoval ujednání smluvních stran, i zásady, na nichž je postaven občanský zákoník. Zásadní pochybení spatřuje žalobkyně v nesprávném závěru soudu prvního stupně, že to byla žalobkyně, kdo porušil smluvní povinnosti. Žalobkyně odmítá, že by byla v prodlení s řádným dokončením díla. Soud prvního stupně pominul dohodu stran, které sjednaly, že veškeré změny a odchylky od provedení díla musí být projednány se smluvními stranami a musí být k tomu uzavřen písemný dodatek. Podle zákona o veřejných zakázkách pak platí, že zadavatel nemůže zadávat jakékoliv dodatečné práce, které nebyly specifikovány v zadávací dokumentaci, a bez písemného dodatku je nemůže vyžadovat. Konkrétně soud prvního stupně nesprávně interpretoval ujednání Dodatku č. 1 a Dodatku č. 2 ke smlouvě o dílo, a dospěl k nesprávnému závěru, že se žalobkyně dostala do prodlení ještě před tím, než dohoda o změně rozsahu díla byla dohodnuta v písemné formě, a v důsledku toho nesprávně aplikoval ust. § 1968 o. z. o prodlení žalobkyně. Žalobkyně se nedostala do prodlení s prováděním díla podle smlouvy o dílo v původním dohodnutém rozsahu minimálně do 13. 6. 2022. Soud prvního stupně nepřesvědčivě odůvodnil, proč odmítl námitky žalobkyně v daném směru, čímž zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Žalobkyně nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že Dodatek č. 1 ke smlouvě o dílo zohlednil všechny okolnosti mající původ ve vadě projektové dokumentace, neboť je v rozporu s provedenými důkazy i smluvními dokumenty. Všechny odchylky či překážky na stavbě nebyly

zjištěny v prosinci 2021, olše v korytu potoka byla zjištěna až dne 28. 4. 2022. Dodatek č. 1 byl podepsán před zjištěním této překážky, dne 25. 4. 2022, netýká se tak překážek na díle, které se vyskytly po uvedeném datu, a ani okolností nepředvídatelných či okolností způsobených tzv. vyšší mocí (olše v korytu potoka, povodně). Jednalo se o překážky žalobkyní nezaviněné, na které žalobkyně podle § 2954 o. z. žalovaného včas upozornila. Soud prvního stupně nezohlednil při posouzení nároku na vznik smluvní pokuty ani jediný den z těchto překážek. Žalobkyně nesouhlasí se soudem prvního stupně, že mohla na překážky adekvátně reagovat. To nebylo možné bez součinnosti žalovaného a bez provedení oprav projektové dokumentace. I kdyby nebyla zimní přestávka, žalobkyně nemohla do úpravy projektové dokumentace a do uzavření dohody o změně rozsahu díla a změně smlouvy na díle pracovat. Soud prvního stupně zcela opomenul nebo nesprávně posoudil otázku o povinnosti a rozsahu součinnosti ze strany žalovaného potřebné ke splnění závazku žalobkyně, plynoucí žalovanému jak ze zákona o zadávání veřejných zakázek, tak ze smluvního ujednání i ze zákona. Rovněž nezohlednil dobu, po kterou nemohla žalobkyně práce na díle provádět a dospěl k chybnému závěru, že žalobkyně se dostala do prodlení s dokončením díla dnem 25. 5. 2022, do prodlení s předáním díla dnem 25. 6. 2022, že je za toto prodlení odpovědná žalobkyně, a že žalovanému vznikl nárok na smluvní pokutu. Žalobkyně také soudu prvního stupně vytýkala, že se vůbec nezabýval námitkou zneužití práva žalovaným, námitkou nepřiměřenosti smluvní pokuty a nepřistoupil k žádosti žalobkyně o moderaci podle § 2051 o. z. Pokud jde o nárok žalobkyně na přiměřené zvýšení ceny díla, účelem bylo kompenzovat alespoň částečně vstupní náklady na stavební materiál a PHM, které v důsledku naprosto nepředvídatelných a mimořádných okolností dramaticky vzrostly oproti cenám obvyklým v době tvorby nabídky, a které byly nezbytné k provedení díla. Soud prvního stupně nesprávně stanovil podmínku k přiznání nároku v podmínce, že se musí jednat o „nepřekonatelnost změny okolností“, ačkoli v ust. § 2620 o. z. taková podmínka není uvedena. Výklad a aplikace ust. § 2620 o. z. soudem je chybné. Podmínka, že okolnost podstatně ztěžuje dokončení díla, závisí výlučně na výkladu soudu, přičemž soud prvního stupně ji vykládá v jiném duchu, když ji a priori váže na cenovou nabídku, v níž měla být již nepředvídatelná okolnost zohledněna, byť jde o takovou mimořádnou okolnost jako je válka. Podle žalobkyně navýšení cen materiálů a energií od 25. 2. 2022 nebylo rozhodně běžné zatížení, ani přiměřené ekonomické zatížení, ale zatížení podstatné, práva a povinnosti stran se tím dostaly do hrubého nepoměru. Soud prvního stupně pominul, že smlouva o dílo byla uzavřena 1. 6. 2020, že podle smlouvy mělo být staveniště předáno žalobkyně nejpozději do 15. 4. 2020 a že do druhé poloviny května 2021 nebyl žalovaný stále připraven k řádnému předání staveniště žalobkyni. Jednání dne 17. 5. 2021 nebylo výzvou k předání staveniště žalobkyni, ale jednáním stran o podmínkách pro jeho předání v budoucnu bez odstoupení žalobkyně od smlouvy. Nesouhlasila se soudem prvního stupně, že požadované navýšení nepředstavuje ani 5 % z ceny díla, a tedy ani tím nebyla splněna podmínka nepřekonatelnosti změny okolností. V řízení bylo prokázáno, že nový rozpočet vypracovaný žalobkyní pro jednání se žalovaným o obnově smlouvy podle žádosti ze dne 12. 4. 2022 vykazoval rozdíl oproti původní ceně o dílo více než 22 %. Soud prvního stupně nesprávně vycházel jen z minimálního požadavku žalobkyně na navýšení ceny uplatněné žalobou. Žalobkyně nesouhlasila ani s rozhodnutím o nákladech řízení, když v souladu s judikaturou Ústavního soudu neměla být žalovanému, který je státním podnikem, hospodařícím s veřejnými prostředky, přiznána náhrada nákladů za právní zastoupení. Žalobkyně navrhla, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek, vyhověl žalobě a přiznal žalobkyni náhradu nákladů řízení.

9. Podle žalovaného je rozsudek soudu prvního stupně věcně správný, s odvolací argumentací žalobkyně nesouhlasil. Poukázal na to, že po dobu realizace díla žalobkyně nikdy nepožadovala prodloužení doby realizace díla. Žalobkyně věděla, že je v prodlení, což vyplývá z protokolu o předání díla. To že došlo k prodloužení jednoho ze dvou ve smlouvě uvedených časových mezníků vyplývá z vůle stran, když uzavřeli Dodatek č. 1. Je iracionální dovolávat se v odvolání toho, že došlo ke sloučení dvou stanovených termínů do jednoho. Současně svědek, zaměstnanec žalobkyně, uznal, že se jedná o dva termíny. Pokud jde o druhý nárok žalobkyně týkající se

zvýšených prací, tak před podáním žaloby probíhalo určité jednání mezi stranami ohledně toho, že došlo k navýšení. Žalovaný požadoval po žalobkyni, aby zdůvodnila, v čem došlo k navýšení. Žalobkyně paušálně zvedla celou částku o určité procento, nejednalo se ale o zvýšení nákladů v návaznosti na Covid, válku na Ukrajině, ale udělala to paušálně a tím navýšením si zvýšila svůj zisk. Toto žalovaný neakceptoval. Až v rámci řízení žalobkyně něco specifikovala, ale ani v rámci řízení nebylo prokázáno, že by to zvýšení měl nést žalovaný. Bylo prokázáno, že žalobkyně si mohla nakoupit materiál dopředu, bylo to pouze podnikatelské rozhodnutí žalobkyně. Nikdo žalobkyni nebránil v tom, jak má dílo realizovat, bylo na žalobkyni, že dílo prováděla na etapy. Hlavní příčinu prodlení žalovaný vidí v tom, že došlo k přerušení prací ze strany žalobkyně. Mohlo to být v návaznosti na okolní stavební práce, ale to bylo na rozhodnutí žalobkyně, že vyšla vstříc jinému staviteli, s nímž nemá žalovaný nic společného. Žalovaný nemůže za to, že práce začaly později. Žalovaný jako veřejnoprávní subjekt musí dodržovat zákon o zadávání veřejných zakázek, zejména jeho ust. § 222, musí dodržovat smlouvu a nemůže dělat úlevy, byť by třeba chtěl. Pokud vznikne nárok na smluvní pokutu, tak podle konstantní rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Krajského soudu v Brně i Nejvyššího správního soudu žalovaný musí neprodleně uplatňovat nároky na smluvní pokutu. Žalovaný tedy neměl jinou možnost, než provést započtení. Navrhl potvrzení napadeného rozsudku a přiznání náhrady nákladů odvolacího řízení žalovanému.

10. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek i řízení, které jeho vydání předcházelo, postupem podle § 212 a § 212a odst. 1, 5 o. s. ř. a po doplnění dokazování níže uvedenými listinami (§ 213 odst. 2, § 213a odst. 1 o. s. ř.) shledal, že odvolání žalobkyně není opodstatněné.
11. Soud prvního stupně provedl dokazování ke zjištění skutkového stavu věci v potřebném rozsahu, provedené důkazy hodnotil v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů podle § 132 o. s. ř. a jeho skutková zjištění jsou správná. Proto odvolací soud mohl vycházet při posouzení věci ze skutkového stavu věc zjištěného soudem prvního stupně. Odvolací soud pouze doplnil dokazování listinami, které se vztahují k tvrzením žalobkyně o předání povolení k pokácení olše v korytu potoka, a sice e-maily ze dne 21. 6. 2022 a ze dne 24. 5. 2022 a částí stavebního deníku (viz níže). Soud prvního stupně na podkladě správně zjištěného skutkového stavu věci posoudil věc správně i po právní stránce, podle příslušných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, upravujících smlouvu obecně i smlouvu o dílo, přičemž své rozhodnutí odůvodnil způsobem předpokládaným v ust. § 157 odst. 2 o. s. ř., včetně toho, že se náležitě vypořádal s námitkami žalobkyně.
12. Podle § 2048 věty první o. z. ujednají-li strany pro případ porušení smlouvené povinnosti smluvní pokutu v určité výši nebo způsob, jak se výše smluvní pokuty určí, může věřitel požadovat smluvní pokutu bez zřetele k tomu, zda mu porušením utvrzené povinnosti vznikla škoda.
13. Podle § 2051 věty první o. z. nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu může soud na návrh dlužníka snížit s přihlédnutím k hodnotě a významu zajišťované povinnosti až do výše škody vzniklé do doby rozhodnutí porušením té povinnosti, na kterou se vztahuje smluvní pokuta.
14. Odvolací soud zastává shodný právní názor jako soud prvního stupně, že nárok žalovaného na smluvní pokutu je oprávněný, neboť žalobkyně jako zhotovitel díla porušila povinnost, k níž se zavázala smlouvou o dílo, když ve stanovených termínech nedokončila stavební práce na díle, ani nepředala dokončené dílo.
15. V řízení bylo prokázáno, že na základě výsledku zadávacího řízení podle zákona o zadávání veřejných zakázek byla uzavřena mezi účastníky dne 1. 6. 2020 smlouva o dílo podle § 2586 násl. o. z. Žalobkyně se zavázala zahájit práce na díle bez zbytečného odkladu po předání staveniště [čl.

II. bod 1. písm. a) smlouvy], zavázala se dokončit stavební práce na díle nejpozději do jednoho měsíce před termínem předání a převzetí dokončeného díla [čl. II. bod 1 písm. b) smlouvy] a zavázala se předat dokončené dílo nejpozději do 210 kalendářních dní počínaje následujícím dnem po předání staveniště) [čl. II. bod 1 písm. c) smlouvy]. Strany smlouvy si ujednaly, že případné změny nebo doplnění smlouvy mohou být realizovány po dohodě smluvních stran pouze formou číslovaných písemných dodatků (čl. XIV. bod 8 smlouvy), což se také stalo, když byly uzavřeny Dodatek č.1 a Dodatek č. 2.

16. V řízení bylo prokázáno, že žalobkyně nesplnila termín dokončení stavebních prací na díle, ani termín předání dokončeného díla, ani po jejich změně (posunutí termínu předání a převezení dokončeného díla, a logicky v návaznosti na to i posunutí termínu dokončení stavebních prací na díle) sjednané Dodatkem č. 1. Sjednaný termín dokončení stavebních prací na díle podle čl. II. odst. 1 písm. b) smlouvy o dílo ve spojení s Dodatkem č. 1 byl nejpozději do 25. 5. 2022, avšak žalobkyně skutečně dokončila stavební práce na díle až dne 4. 7. 2022. Sjednaný termín předání a převzetí dokončeného díla podle čl. II. odst. 1 písm. c) smlouvy o dílo ve spojení s Dodatkem č. 1 byl nejpozději do 25. 6. 2022, avšak skutečný termín předání a převzetí dokončeného díla byl 4. 7. 2022. V souladu s čl. IX. odst. 1 písm. a) smlouvy o dílo proto žalovanému náleží smluvní pokuta za nesplnění termínu předání a převzetí díla ve výši 0,1 % z ceny díla za každý započatý kalendářní den prodlení, až do dne podpisu zápisu o předání a převzetí díla, tj. za dobu od 25. 6. 2022 do 4. 7. 2022 ve výši 43 457,48 Kč (4 828 608,42 x 0,001 x 9). V souladu s čl. IX. odst. 1 písm. b) smlouvy o dílo náleží žalovanému smluvní pokuta za nesplnění termínu dokončení stavebních prací na díle ve výši 0,1 % z ceny díla za každý započatý kalendářní den prodlení, až do dne podpisu protokolu o technické přejímce, tj. za dobu od 25. 5. 2022 do 4. 7. 2022 ve výši 193 144,34 Kč (4 828 608,42 x 0,001 x 40).
17. Odvolací soud neshledal důvodnou námitku žalobkyně, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné z důvodu, že soud prvního stupně se nevypořádal se všemi námitkami žalobkyně vztahujícími se ke smluvní pokutě. Ze závěru soudu prvního stupně v bodu 33. odůvodnění napadeného rozsudku je zjevné, že soud prvního stupně námitky žalobkyně neshledal důvodnými, když uzavřel, že žalovaný účtoval smluvní pokutu oprávněně. Právo žalovaného na smluvní pokutu v případě porušení sjednané smluvní povinnosti žalobkyně jako zhotovitele bylo sjednáno ve smlouvě o dílo, žalobkyně porušila smluvní povinnosti ohledně termínů realizace díla. Za této situace nelze na uplatnění práva na smluvní pokutu ze strany žalovaného nahlížet jako na zneužití práva. Žalovaný také musel postupovat podle ust. § 222 odst. 3 zákona o zadávání veřejných zakázek, neboť nevymáhání oprávněné smluvní pokuty po žalobkyni lze považovat za podstatnou změnu závazku ze smlouvy, která je zakázána (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 8. 2019, sp. zn. 9 As 153/2019, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2020, sp. zn. 5 As 225/2018, nejnověji rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2023, sp. zn. 8 Afs 159/2021). V posuzované věci pak ani odvolací soud neshledal existenci takových okolností, které by vedly k závěru o nepřiměřeně vysoké smluvní pokutě (z hlediska všech relevantních kritérií, nikoli jej její výše), a které žalobkyně shledává v předání staveniště v nevhodné době, v nadměrném výskytu překážek pro provádění díla v důsledku chyb v projektové dokumentaci nedostatečné součinnosti žalovaného, zdlouhavém jednání ohledně změn díla v důsledku překážek, překážek v podobě nepříznivých klimatických podmínek a tzv. vyšší moci. V řízení bylo prokázáno, že k předání staveniště v říjnu 2021 došlo na základě dohody se žalobkyní, která v květnu 2021, kdy žalovaný chtěl staveniště předat, nebyla kapacitně připravena práce na díle zahájit (prokázáno výpovědí svědka T.G.), překážky, které se vyskytly při provádění díla, nebyly důsledkem chybné projektové dokumentace, neboť je nikdo nemohl předpokládat (prokázáno výpovědí svědka T.G.), absence součinnosti ze strany žalovaného či protahování jednání se žalobkyní z provedeného dokazování nevyplývá.

18. Skutečnost, že se žalobkyně dostala do prodlení jak s dokončením stavebních prací, tak s předáním dokončeného díla, nebyla zaviněna žalovaným. Dovozuje-li žalobkyně pochybení na straně žalovaného na základě toho, že měl podle smlouvy o dílo umožnit žalobkyni provádět dílo bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy, přičemž se zavázal předat staveniště nejpozději do 15. 4. 2020, přehlíží smluvní ujednání v čl. XIV. bod 13 smlouvy o dílo. Podle něho smlouva o dílo sice nabyla platnosti dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami, tj. dne 1. 6. 2021, avšak účinnosti smlouva nabyla dnem, kdy byly splněny další podmínky (uveřejnění smlouvy v registru smluv a poskytnutí dotace žalovanému určené k financování díla). V době podpisu smlouvy o dílo tak ustanovení čl. V. bod 1 smlouvy o dílo o předání staveniště nejpozději do 15. 4. 2020 nemohlo být naplněno a stalo se bezpředmětným. Toho všeho si žalobkyně v době uzavření smlouvy o dílo musela být vědoma, přesto však smlouvu o dílo se žalovaným uzavřela.
19. Žalobkyně nedůvodně namítala, že ohledně víceprací nebyla ze strany žalovaného dodržena forma pro změnu závazku a rozsahu předmětu díla, neboť dodatečné práce, jejichž potřeba se vyskytla po předání a převzetí staveniště v průběhu realizace díla, nepředstavují podstatnou změnu závazku. V daném směru lze odkázat na ust. § 222 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek podle něhož se za podstatnou změnu závazku nepovažují dodatečné stavební práce, služby nebo dodávky od dodavatele původní veřejné zakázky, které nebyly zahrnuty v původním závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku, pokud jsou nezbytné a změna v osobě dodavatele a) není možná z ekonomických anebo technických důvodů spočívajících zejména v požadavcích na slučitelnost nebo interoperabilitu se stávajícím zařízením, službami nebo instalacemi pořízenými zadavatelem v původním zadávacím řízení, b) by způsobila zadavateli značné obtíže nebo výrazné zvýšení nákladů a c) hodnota dodatečných stavebních prací, služeb nebo dodávek nepřekročí 50 % původní hodnoty závazku.
20. Pro posouzení, zda na straně žalobkyně došlo k prodlení, je podstatné, že termín pro dokončení stavebních prací a termín pro předání díla byly určité a srozumitelně sjednány ve smlouvě o dílo, a že strany smlouvy o dílo se dohodly na termínu předání a převzetí staveniště, od něhož se odvíjí termín dokončení stavebních prací na díle i termín předání a převzetí dokončeného díla. K předání a převzetí staveniště došlo 27. 10. 2021 (o tom byl sepsán protokol), a poté žalobkyně mohla začít dílo provádět. Od předání a převzetí staveniště měla na realizaci stavebních prací 180 dnů. Jde k tíži žalobkyně, že práce na díle nezačala vykonávat ihned po převzetí staveniště dne 27. 10. 2021, ale fakticky až 15. 11. 2021, čímž se sama připravila o 18 dnů. Správně pak soud prvního stupně poukázal na to, že zahájením prací po 18 dnech od předání staveniště žalobkyně porušila smluvní povinnost zahájit práce bez zbytečného odkladu po předání staveniště a rovněž se tím sama připravila o možnost provádět dílo v příznivých klimatických podmínkách.
21. V řízení bylo prokázáno, že na stavbě se vyskytly překážky, které nemohla ani jedna ze stran předvídat, a které bránily realizaci díla, a sice u objektu SO 01 roh domu a strom olše v korytu potoka a u objektu SO 03 existence sloupu ČEZ. Uvedené skutečnosti žalobkyně zjistila po vytyčení geodetem (bez vytyčení není možné stavební práce provádět), vytyčení stavby provedl žalobkyni oslovený geodet po předání staveniště (prokázáno výpovědí svědka T.G.). S tím byla spojena potřeba víceprací. Smluvní strany řešily vzniklou situaci posunutím termínu předání a převzetí dokončeného díla, když uzavřely Dodatek č. 1 dne 29. 4. 2022, přičemž ostatní ustanovení smlouvy zůstaly v platnosti beze změn. Pokud tedy žalobkyně měla podle Dodatku č. 1 předat dokončené dílo nejpozději do 25. 6. 2022, pak podle smlouvy o dílo měla dokončit stavební práce na díle nejpozději do 25. 5. 2022. V řízení bylo prokázáno výpovědí svědka Ing. J.B., že termíny vždy navrhovala žalobkyně, smlouvu i dodatky žalobkyně podepsala, musela si tedy být vědoma následků, pokud smluvní povinnosti, k nimž se zavázala, nesplní. Dodatek č. 2 byl sice mezi stranami uzavřen dne 13. 6. 2022, netýkal se však termínu provedení díla, ale ceny za dílo.

22. Pokud jde o olši v korytě potoka, v řízení bylo prokázáno, že žalobkyně původně předpokládala, že kvůli stromu v předpokládaném korytu bude upraven směr koryta, kvůli chodníku však nemohla s korytem příliš uhnout, čekali tak na povolení ke kácení stromu (prokázáno výpovědí svědka T.G.). Doplněným dokazováním v odvolacím řízení bylo prokázáno, že žalovaný ústně oznámil žalobkyni, že zažádal o povolení pokácení olše v objektu SO 01, aby byla dodržena trasa toku podle projektové dokumentace (prokázáno zápisem ve stavebním deníku ze dne 11. 5. 2022); povolení k pokácení olše nacházející se v trase toku bylo žalobkyni posláno dne 24. 5. 2022 ve 14:19 hod (prokázáno e-mailem ze dne 24. 5. 2022 odeslaným J. B. a adresovaným M. H., a e-mailem ze dne 21. 6. 2022 odeslaným T. G. právní zástupkyni žalobkyně); olše byla pokácena dne 28. 5. 2022 (prokázáno zápisem ve stavebním deníku ze dne 28. 5. 2022). Dodatek č. 1 upravující změnu termínu předání a převzetí díla byl uzavřen dne 29. 4. 2022 (ze strany žalobkyně dne 25. 4. 2022), s tím související posunutí změny termínu dokončení stavebních prací na díle zohledňovalo nejen roh domu a sloup ČEZ, ale i olši v korytu potoka, neboť všechny tyto skutečnosti měly vliv na termín dokončení stavby (prokázáno výpovědí svědka Ing. J.B.). Povolení ke kácení stromu tedy předal žalovaný žalobkyni dne 24. 5. 2022, tj. den před termínem dokončení stavebních prací na díle, avšak výpovědí svědka Ing. J.B. bylo prokázáno, že pokud by šlo jen o pokácení olše a následné stavební práce, vyžádala by si celá akce jeden den. Dílo však vykazovalo takový stav nedokončenosti, že bylo zřejmé, že stavební práce nebudou ukončeny ke dni 25. 5. 2022, k tomuto datu zbývaly ještě týdny stavebních prací. Stavební činnost po dobu následujících týdnů pak vyplývá i ze stavebního deníku.
23. Z provedeného dokazování je zřejmé, že pokud by žalobkyně započala práce na díle ihned po převzetí staveniště dne 27. 10. 2021 a nikoli až 15. 11. 2021, a pokud by adekvátně řešila jí známé odchylky od stavební dokumentace, zjištěné již v prosinci 2021 (viz výpověď svědka T.G.), a to i případným návrhem na posunutí termínu dokončení stavebních prací na díle déle než jen do 25. 5. 2022, a termínu předání a převzetí dokončeného díla déle než jen do 25. 6. 2022, nemusela se ocitnout v prodlení a povinnosti platit smluvní pokutu se mohla vyhnout. To platí i ve vztahu k překážce – olši v korytu potoka, kdy - jak uvedeno výše - sice obdržela povolení k pokácení stromu den před termínem dokončení stavebních prací na díle, ale podle výpovědí svědka Ing. J.B., kdyby záleželo jen na pokácení olše a s tím spojených stavebních pracech, žalobkyně by svůj závazek v termínu splnila. Žalobkyně pak nemusela vyčkávat, až povolení k pokácení stromu obstará žalovaný. Podle čl. I bodu 9 smlouvy o dílo bylo povinností žalobkyně obstarat na své náklady veškerá případná veřejnoprávní povolení a jiná povolení, souhlasy či schválení vyžadovaná platnými právními předpisy a jinými obecně závaznými normami, která budou nutná k provedení díla. Bylo proto povinností žalobkyně, aby si obstarala povolení ke kácení olše v korytu potoka. Shodně se soudem prvního stupně tedy odvolací soud neshledal, že by žalobkyně nemohla provádět dílo v důsledku prodlení žalovaného, a že proto by nebyla odpovědná za prodlení se splněním svých smluvních povinností.
24. Podle § 2620 odst. 1 o. z. je-li cena ujednána pevnou částkou, nebo odkazem na rozpočet, který je součástí smlouvy nebo byl objednateli sdělen zhotovitelem do uzavření smlouvy, nemůže ani objednatel ani zhotovitel žádat změnu ceny proto, že si dílo vyžádalo jiné úsilí nebo jiné náklady, než bylo předpokládáno.
25. Podle § 2620 odst. 2 o. z. nastane-li však zcela mimořádná nepředvídatelná okolnost, která dokončení díla podstatně ztěžuje, může soud podle svého uvážení rozhodnout o spravedlivém zvýšení ceny za dílo, anebo o zrušení smlouvy a o tom, jak se strany vypořádají. To neplatí, převzala-li některá ze stran nebezpečí změny okolností, nebo jedná-li se o okolnost, o níž některá ze stran předem prohlásila, že nenastane.

26. Soud prvního stupně správně posoudil jako nedůvodný i požadavek žalobkyně na přiměřené navýšení ceny díla z důvodu podstatné změny okolností. Okolnost, která ve smyslu ust. § 2620 odst. 2 o. z. dokončení díla ztěžuje, a to podstatně, musí být zcela mimořádná a nepředvídatelná. Tyto podmínky musí být splněny současně. Podmínky pro zvýšení ceny díla (nebo zrušení smlouvy) zákon stanoví velmi restriktivně. Jak plyne z odborné literatury, půjde o případy zcela ojedinělé (např. živelné pohromy, válečné události apod.), přičemž je zřejmé, že takovou okolností nemohou být např. nečekané vyšší náklady vzniklé v důsledku zvýšení cen materiálu apod. (srov. HORÁK, Pavel. § 2620 [Úprava ceny]. In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, s 2014, s. 1115 – 1116). Podle důvodové zprávy k občanskému zákoníku jde o okolnosti blízké se vyšší moci, která je v ust. § 2913 odst. 2 o. z. vymezena jako mimořádná, nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka, která vznikla nezávisle na vůli škůdce. Nastíněným způsobem soud prvního stupně na podmínky stanovené ust. § 2620 odst. o. z. také nahlížel. Soudem prvního stupně zjištěné skutkové okolnosti pak vylučují aplikaci ust. § 2620 odst. 2 o. z. v dané věci, neboť z provedeného dokazování nevyšlo najevo, že by dokončení díla bylo podstatně ztěženo, a že jsou tu takové okolnosti, které nebylo možné předvídat v rámci obecné zkušenosti a pečlivosti nebo při výkonu potřebné péče stran do doby uzavření smlouvy. Aby žalobkyně uspěla ve výběrovém řízení, když se jednalo o první zakázku pro žalovaného, při úvaze o ceně zakázky plánovala menší zisk. Smlouva o dílo byla uzavřena 1. 6. 2020, účinnosti nabyla dne 10. 5. 2021, a poté bylo staveniště připraveno k předání žalobkyni. Žalobkyně však nebyla připravena staveniště převzít a zahájit práce na díle, protože neměla dostatečnou pracovní kapacitu. Staveniště tak převzala až v říjnu 2021, ovšem práce začaly až po 18 dnech z důvodu poruchy na mechanizaci. Žalobkyně rovněž nevyhověla požadavku žalované, aby práce na díle probíhaly kontinuálně, ale po dobu zimních měsíců (od 10. 12. 2021 do 1. 3. 2022) práce přerušila. Žalobkyně jistě nemohla předvídat válku na Ukrajině a její vliv na růst cen materiálu a PHM, avšak skutečnosti, že nepřevzala staveniště v květnu 2021 a následně po dobu zimních měsíců práce na díle přerušila, byly jejím podnikatelským rozhodnutím, kterým sama sebe dostala do situace, kdy dílo realizovala v podstatě až na jaře 2022, tedy dva roky poté, co učinila nabídku výrazně pod předpokládanou hodnotou zakázky. Žalovaný výše uvedené skutečnosti nemohl nijak ovlivnit a neporušil ust. § 6 odst. 2 o. z., jak namítá žalobkyně, neboť nebylo prokázáno, že by žalobkyni neumožnil realizaci díla v přiměřeném časovém období po uzavření smlouvy. Pokud v souvislosti s překážkami v podobě rohu domu, sloupu ČEZ a stromu v korytu potoka, které nebyly zaznamenány v projektové dokumentaci, bylo nutné provést vícepráce, a to na jaře 2022, kdy došlo v důsledku války na Ukrajině ke zvýšení cen materiálu a PHM, pak tato skutečnost již byla zohledněna v Dodatku č. 2, kdy cena za vícepráce zohledňovala uvedený nárůst cen (prokázáno výpovědí Ing. J.B.). Shodně se soudem prvního stupně lze uzavřít, že v dané věci nejsou splněny podmínky pro aplikaci ust. § 2620 odst. 2 o. z., neboť žalobkyně se mohla důsledkům války na Ukrajině spočívajícím v nárůstu cen materiálu a PHM vyhnout, pokud by dílo realizovala od května 2021, nadto požadované navýšení nepředstavuje ani 5 % z ceny díla, nejde tedy o okolnost podstatnou, jak již uvedl soud prvního stupně.
27. Odvolací soud neshledal důvodnou ani námitku žalobkyně, že žalovanému neměla být přiznána náhrada nákladů řízení, z důvodu, že náklady vynaložené na advokáta nebyly vynaloženy účelně. Žalovaný je státním podnikem, nikoli organizační složkou státu. Sice hospodáří s majetkem státu, avšak stát za dluhy podniku neručí. Při hospodaření s majetkem podnik vykonává práva vlastníka, vlastním jménem jedná v právních vztazích týkajících se majetku podniku a účastní se řízení před soudy a jinými orgány ve věcech týkajících se jeho majetku. Žalovaný tedy nehospodáří s finančními prostředky ze státního rozpočtu, ale s majetkem státu, který mu je svěřen. Náklady, které vynaložil na advokáta, jsou účelně vynaloženými náklady a náleží mu za ně náhrada.
28. Z uvedených důvodů odvolací soud potvrdil napadený rozsudek v celém rozsahu podle § 219 o. s. ř., jelikož je věcně správný.

29. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. a jejich náhrada byla přiznána v odvolacím řízení procesně úspěšnému žalovanému. Žalovaný účelně vynaložil náklady na právní zastoupení. Advokát učinil v odvolacím řízení jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. g) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“) – účast na jednání odvolacího soudu dne 15. 5. 2024. Podle § 7 bod 6 a § 8 odst. 1 advokátního tarifu činí odměna za jeden úkon právní služby 10 260 Kč. Náhrada hotových výdajů za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu činí 300 Kč. Náhrada za DPH 21 % z odměny a náhrady činí 2 217,60 Kč. Celkem činí náhrada nákladů odvolacího řízení 12 777,60 Kč. Ke splnění povinnosti byla žalobkyni stanovena obecná pariční lhůta (§ 160 odst. 1 o. s. ř.), platebním místem je advokát žalovaného (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat dovolání za podmínek uvedených v ust. § 237 o. s. ř., a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 5.

Praha 15. května 2024

Mgr. Patricie Adamičková v. r.
předsedkyně senátu